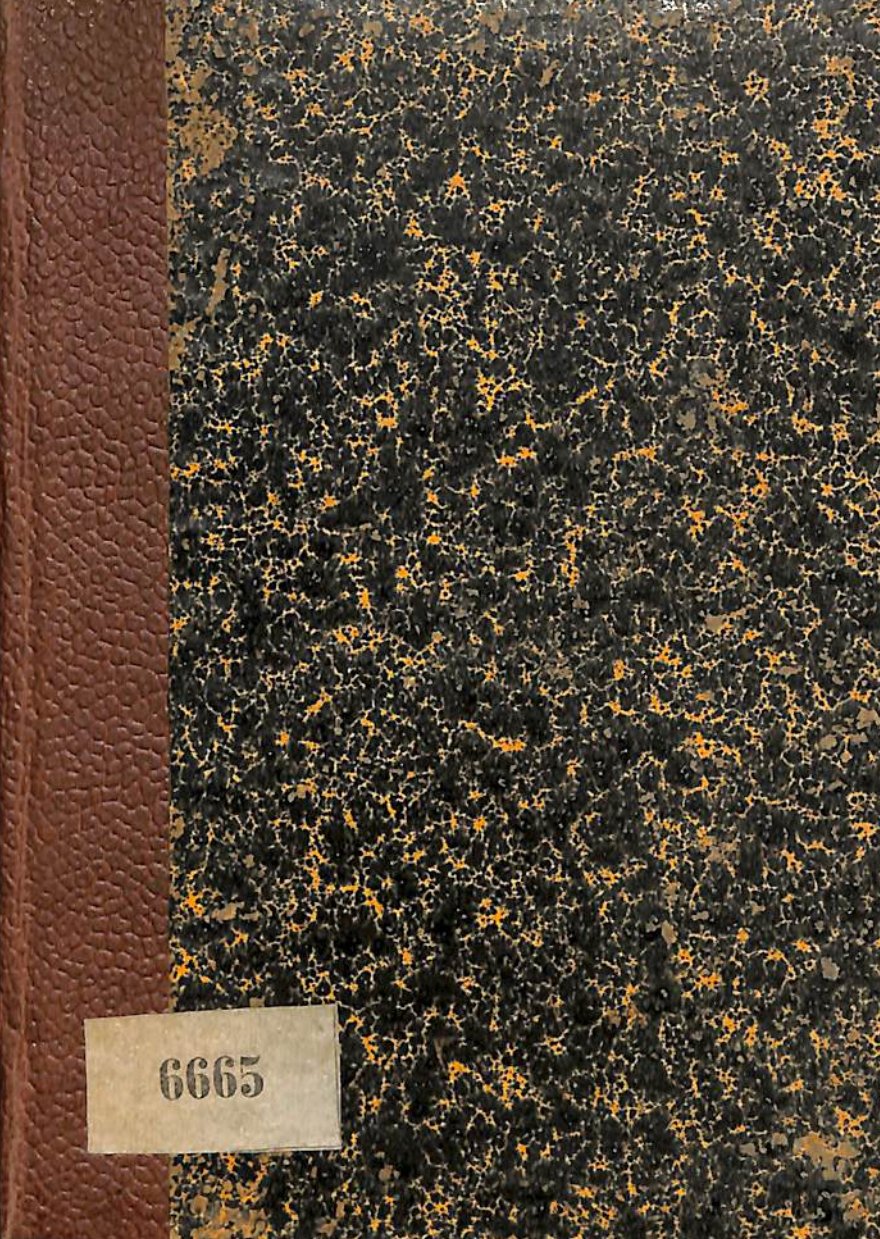

The image shows the front cover of a book. The spine, located on the left, is made of a brown, textured material that looks like leather. The main part of the cover is decorated with marbled paper, featuring a dense pattern of small, irregular yellow and orange spots on a dark, almost black background. In the bottom-left corner, there is a small, rectangular, light-colored paper label with the number 6665 printed on it in a dark, serif font.

6665

3865

3865

ՃՈՂՈՎՐԻՍԱԿԱՆ

4361

ԱՅԲԻԵՆԱՐԱՆ

5999

ԳԻՆՆ Է 5 ԿՈՊ.

ԹԻՖԼԻՍ

Ի Տպարանի Գովհաննու Մարտիրոսեանց

1878

Дозволено Цензурою. Тифлисъ 16 Марта 1878 г.

Тифог. Мартиросіана, на Орбеліановскоі улиці, д. № 5

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ Մ 4361
Ուսուցիչները մեղանում երկու դասակարգի են բաժանվում: Երբեք աշխատում են հետևել դասախոսութեան նոր եղանակներին, ուսուցանում են մանուկներին կարգալ—զրիւր զուգընթաց կերպով և նոյն—հետևանք կոչուած եղանակով: Հետեւի դժուար է հետևել այդ եղանակին. նորանք չեն հասկանում, չեն խոստովանվում այդ եղանակի օգուտը կամ վերջապէս չեն հաւանում դորան. նորանք իրանց գործը տանում են հին—նահապետական եղանակով: Այսու ամենայնիւ մենք իրաւունք չունինք արհամարհել նորանց, իրաւունք չունինք պահանջել նորանցից այն, ինչոր իրանց չէ տուած: Սովորութիւնը երկրորդ բնաւորութիւն է: Քանի որ մենք միջոց չունինք փոխարինել նորանց ուրիշներով, նորանք կը դնան իրանց սովորութեամբ: Իսկ որպէս զի կարողանանք փոքր ինչ օգուտ բերել այն մանուկներին, որոնք յանձնուած են այս երկրորդ դասակարգի ուսուցիչներին և զէթ մի աստիճանով բաժանել նորանց նահապետական եղանակից—այբ, ժէ, ճէ, ու—ից, մենք կազմեցինք այս փոքրիկ այբբենարանը, որին և անունանցինք Ժողովրդական: Այբբենարանի սկիզբն սկսած է հինձեռով, այսինքն դրուած է ամբողջ այբ ու բներ, իսկ վերջում—թեթև յօդուածիկներ—առականեր, որոնք բոլորովին մերձեւա-

լի են մանուկների հասկացողութեանը: Երկու
բան միայն խնդրում ենք պ. կամ հ. ուսու-
ցիչներին, առաջին. տառերն անուանել փոխա-
նակ այբ, բէն, գէն . . . ա, բ, գ . . . և
երկրորդ, կարգալն ու գրելը տարիներով (ինչ-
պէս սովոր են) չը բաժանել միմեանցից, այլ
տառերը սովորեցնելուց յետոյ կամաց—կամաց
սովորեցնել և նրանց գրելը: Սորանք թեթեւ պա-
հանջներ են և հաղիւ թէ մինքն դժուարանայ
գործադրել: Այսքան է մեր ասելիքը այս աշ-
խարհի մասին. այնու ամենայնիւ տեղորդ չէ նկա-
տել որ սորս վերայ կարելի է նաեւ հնչական
ձևով պարսպիլ, բայց այն ժամանակ ուսուցիչը
պէտք է շարժական տառեր ունենայ թէ իւր և
թէ աշակերտների համար: Այս այբբենարանից
յետոյ մենք խորհուրդ ենք տալիս մանուկի ձեռ-
քը տալ որեւիցէ աշխարհաբար լեզուով գրած
գրաստուոր, և ոչ թէ մի ստղծիս կամ աւետա-
րան:

ա, ե, է, ի, լ, ո, օ, ու
բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ, հ,
ճ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ա,
ս, վ, տ, ր, ց, լ, փ, ք, ֆ:

ա, բ, գ, դ, ե, զ, է, լ, թ, ժ, ի,
լ, խ, ծ, կ, հ, ճ, ղ, ճ, մ, յ, ն,
շ, ո, չ, պ, ջ, ա, ս, վ, տ, ր, ց,
լ, փ, ք, և, օ, ֆ:

Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Զ, Է, Ը, Թ, Ժ, Ի, Լ,
Խ, Ծ, Կ, Ղ, Ճ, Մ, Յ, Ն, Շ, Ո,
Չ, Պ, Ջ, Ռ, Ս, Վ, Տ, Բ, Ֆ, Գ,
Օ, Ֆ:

աւ, եւ, և, իւ, եա, իա, եօ, ու:

Բան, բեր, բէկ, բիր, բօխ, բօթ, բութ:

Գաջ, գետ, գէտ, գիր, գող, գօշ, գութ:
 Դաս, դեղ, դէզ, դի, դող, դօշ, դուր:
 Էս, եղ, երգ, երբ, երթ, եզ, եկ:
 Թաթ, թեր, թէ, թի, թոկ, թութ:
 Ժամ, ժանդ, ժանտ, ժիր:
 Լար, լեշ, լիճ, լոր, լօշ, լուր:
 Խաչ, խեղճ, խէթ, խիժ, խոտ, խօսք:
 Ծառ, ծեծ, ծէս, ծիծ, ծով, ծուծ:
 Կալ, կեր, կէս, կիր, կող, կօն, կուտ:
 Հաց, հեր, հէր, հին, հոն, հօտ, հուր:
 Չազ, ձեւ, ձէթ, ձի, ձող, ձու:
 Ճաղ, ճեղք, ճիգ, ճոխ, ճօճ, ճուտ:
 Մաճ, մեխ, մէզ, միրգ, մոշ, մօտ, մութ:
 Նաւ, նետ, նինջ, նոր, նօսք, նուշ:
 Շահ, շերտ, շէկ, շոր, շօճ, շուն:
 Չոփ, չեշ, չէ, չիթ, չոր, չութ:
 Պաս, պետ, պէս, պինդ, պոշ, պութ:

Ջահ, ջերմ, ջինջ, ջոկ, ջօշ, ջուր:
 Սար, սեր, սէր, սօխ, սօս, սուտ:
 Վարդ, վեց, վէգ, վիշտ, վուշ:
 Տատ, տեղ, տէգ, տէր, տիկ, տուն:
 Յաւ, ցեղ, ցող, ցօղ, ցուրտ:
 Փակ, փեղկ, փէտ, փիղ, փող, փուշ:
 Քար, բեր, բէն, բիթ, բօշ, բուրբ:
 Ծառ, բոտ, գառ, դառ, սառ, վառ:
 Ծուռ, բուռ, դուռ, ուռ, կուռ:
 Տուր, սուր, դուր, ուր, կուր:
 Կեր, բեր, սեռ, հեռ:
 Կեր, բեր, սէր, հեր:
 Ծեր, ձեր, կար, դար, քար, կիր, դիր:
 Յարկ, հարկ, յարգ, յարդ, հարթ,
 Յորդ, հորթ, յետ, հետ:
 Հայ, փայ, վայ, բայ, այ, էյ:

Հոյր, մայր, այր, եղբայր, այս, այդ:
Քոյր, թոյն, բոյն, բոյս, լոյս, յոյս,
յոյն, գոյն, նոյն, սոյն:

Բաժակ	Ջաւակ	Թանաք
Բանակ	Ջատիկ	Ժողով
Դանակ	Լակ	Ժանգոտ
Դաբաղ	Ընկեր	Իմաստ
Եղան	Ընտիր	Լեզու
Եղեկ	Թութակ	Լեզակ
Խաղող	Մինաս	Ռեաին
Խաւար	Յիսուն	Ռուսիա
Ծաղիկ	Յիսուս	Սարեակ
Ծիրան	Նաակ	Սարգիս
Կատու	Ներսէս	Վարդան
Կարկուտ	Շուշան	Վանդակ
Հաւատ	Շամամ	Տապան

Հասակ	ՅՈՍԿԻ	Տետրակ
Չագիկ	Որդի	Բոպէ
Չօղակ	Չամիչ	Յորեն
Ղուկաս	Չարքաշ	Յերեկ
Ղամբար	Պանիր	Փականք
Ճակատ	Պետրոս	Փեթակ
Ճիպոտ	Ջուլճակ	Քանոն
Մողէս	Ջութակ	Քաղաք
Օղակ	Օղի	Ֆուրդօն

Երեզակ	Չարասէր	Ճախարակ
Բարեկամ	Պատանի	Մատանի
Գարեջուր	Ջաղացական	Յիշատակ
Դասատուն	Ռոստոման	Նաւասարդ
Եղանակ	Սանահայր	Շուշանիկ
Ջօրաւոր	Վարդանոյշ	Ոսկեթել
Խաչատուր	Լակից	Տապանակ

Ծիածան Ընտանի Յաւագար
Կարկատան Թագաւոր Փառասէր
Հաւաքուն Ժողովուրդ Վարաշէն
Չուածեղ Իսահակ Օրինակ
Ղազարոս Լուսաւոր Փախտօն:

Նշաններ:

Անհոնար մարդու լեզուն երկար կը լինի:
Բանն արաւ, յետոյ պարծեցիր:
Գող, սրտումը դող:
Դարդակ կարասի ձայնը բարձր դուրս կը գայ:
Երկաթը տաք տաք կը ծեծեն:
Ձանգակի ձայնը հեռուից լաւ կը գայ:
Էծան միւր համ չի ունենալ:
Թունդ քացախը իր ամանը կը ճաքացնի:
Ժամից ես եմ գալի, ողորմի աստուածը գու ես
տալի:
Ինչ կը ցանես, էն կը հնձես:
Լաւ լեզնորդը վերջը ջրի փայն է:
Խելօքին մին, յիմարին քանի կուլես:

Ծառը իր պտղեցը կը ճանաչուի:
Կուշար սովածին մանր կը բլթի:
Ձուռի գողը ձիու գող կը դառնայ:
Ղայիմ մարդի աղը աւել հետ կերթայ:
Ճրագը իր տակը լիս չի տալ:
Մեղքը լալով, պարտքը տալով:
Յոպոպն ինքը հոտած է, կարծում է բունն
հոտած:
Շան հետ ընկերացիր, փայտը ձեռիցդ մի գցիր:
Ով ոք փքանայ, շուտով չքանայ:
Չալ օձ տեսնողը, չալ թոկից կը վախենայ:
Պստկից սկսիր, որ մեծին հասնես:
Ձուրն իր գնացած տեղովը կերթայ:
Սուռասողի տունը կրակ ընկաւ, ոչոք չհաւատաց:
Վատ կանես, վատ կը լսես:
Տաքը չափի, մին կորի:
Բոպէն թանկ է աշխատասէր մարդու համար:
Փիա մարդը զատկին էլ փիս կը լինի:
Քամու բերածը, քամին կը ասնի:
Օձը չապիկը կը փոխի, բայց բնութիւնը չի փոխի:
ԱՌԱԿՆԵՐ:

1. Կրիան և արծիւը:

Կրիան խնդրեց արծուին, որ իրան թռչել

սովորեցնի: Արծիւը խորհուրդ չ'տուեց. այդքո
բանը չէ, ասաց: Բայց կրիան չէր դադարում
խնդրելուց: Արծիւը վերառաւ նորան ճանկերով,
բարձրացրեց երկինքը և այնտեղեց ցած թողեց,
որ նա թռչիլ սովորի: Կրիան վեր ընկաւ քա-
րերի վերայ և ջարդուեցաւ:

Վերջապէս համեմատ որդի մէկի:

2. Օձի գլուխը և պոչը:

Միանգամ օձի պոչը վեճեց գլխի հետ, թէ
իրանցից որը պէտք է առաջից գնայ: Գլուխն
ասաց, դու չես կարող առաջից գնալ, որովհետեւ
ոչ ականջներ ունիս և ոչ աչքեր: Պոչն ասաց,
ճշմարիտ է աչքեր ու ականջներ չունիմ, բայց
խնձանում ոյժ կայ և ես եմ քեզ շարժողն ու
ման ածողը, եթէ կամենամ, կը փաթաթուիմ
ծառի շուրջը և դու մի քայլ անել չես կարող:
Գլուխն ասաց, ուրեմն բաժանուինք: Եւ բաժա-
նուեցան:

Պոչը պոկ եկաւ գլխից և սկսեց առաջ տա-
լալ. բայց հէնց որ մի փոքր հեռացաւ, ընկաւ

ձեղքի մէջ և էլ չը կարողացաւ դուրս գալ ու
ստակեցաւ:

Ո՛վ որ փռնայ, շափով չ'տոնայ:

3. Առիւծն ու մուկը:

Առիւծը քնած էր: Մուկը վազեց անցաւ
նորա վերայով: Առիւծը զարթեց և բռնեց նո-
րան: Մուկն սկսեց խնդրել, որ արձակէ, և խոս-
տացաւ, որ դուրս փոխարէն լաւութիւն կանէ
նորան: Առիւծի ծիծաղն եկաւ, որ մուկը ի-
րան լաւութիւն է խոստանում, բայց էլի արձակեց:

Քիչ ժամանակից յետոյ որսորդները բռ-
նեցին առիւծին և հաստ թոկով կապեցին ծա-
ռից: Մուկը լսեց առիւծի մոնչոցը, մօտ վազեց,
իւր փոքրիկ ատամներով կոծեց—կարեց թոկը,
և ապա ասաց. Միտքդ է, որ դու ծիծաղեցիր
ինձ վերայ, երբ ես խօստացայ քեզ լաւութիւն
անել, այժմ տեսնում ես, որ մկնիցն էլ կարելի
է լաւութիւն սպասել:

Ինչ էլ ցանես, էն էլ հնչէ:

4. Ստորիս:

Մի մանուկ ոչխարներ էր պահում: Մի անգամ նա մտածեց խաբել իւր ընկերներին և սկսեց բարձրաձայն կանչել. գայլ, գայլ, օգնեցէք: Մարդիկ մօտ վազեցին և տեսան, որ խաբուել են: Այսպէս արեց նա մի քանի անգամ: Բայց միանգամ էլ, երբ գայլը խկապէս ընկել էր հօտի մէջ և կոտորում էր ոչխարներին, փոքրիկ հովուն սկսեց գոռալ և օգնութիւն կանչել: Մարդիկ լսեցին նորա ձայնը, բայց տեղներից չը ժարժուեցան. նորանք մտածեցին, որ երեւի նա էլ խաբում է իրանց: Գայլն էլ, տեսնելով որ տէր ու տիրական չը կայ, սկսեց խեղճօտել համարեալ բոլոր ոչխարներին:

Սառա ասալի պատը կռիւն, ոչ ոք չը հաւատար:

5. Հունը, աքաղաղը և աղուէսը:

Հունն ու աքաղաղը մանկալու դուրս եկան: Իրիկնապահին աքաղաղը քնեց ծառի վերայ, իսկ չաւնը տեղաւորուեցաւ ծառի տակ:

Երբ որ լուսանալուն մօտ էր, աքաղաղը ծուղրուղու կանչեց: Աղուէսը լսեց աքաղաղի ձայնը, մօտեցաւ և սկսեց ծառի տակից խնդրել, որ նա ցած դայ իրան մօտ. — Շատ դուրեկան ձայն ունիս, ուզում եմ մօտիկից շնորհակալութիւն անել քեզ: Աքաղաղն ասաց. առաջ պէտք է զարթեցնես դռնապանին, որ դուռը բաց անի. նա քնած է ծառի արմատների մօտ: Երբ նա դուռը բաց կանի, ես իսկոյն ցած կը գամ:

Աղուէսն սկսեց որոնել դռնապանին և բարձրը ձայնով մըրթ մըրթացրեց: Դռները վարթեց, արագապէս վերթաւ տեղեցը և խեղտեց նորան:

Ուրեշին հար գորդը քնիւն Գըն ինչի:

Վ. Ե. Բ. Զ.

5999

[illegible]

